

Bemærkninger til forslaget

Børns og unges rygevaner

Undersøgelser viser, at jo tidligere et ungt menneske begynder at ryge, desto større er sandsynligheden for, at han eller hun ender som storryger. Det er samtidig påvist, at de unge, der ikke har prøvet at ryge som 16-19-årige, har en langt større sandsynlighed for aldrig at begynde at ryge. At udskyde unges rygestart har derfor en vigtig forebyggende effekt.

En undersøgelse fra 1998 blandt 5., 7.- og 9.-klassens-elever viser, at i 5. klasse er der ingen af børnene, der er daglige rygere, i 7. klasse er 3 pct. af børnene daglige rygere og i 9. klasse ryger 21 pct. af pigerne og 15 pct. af drengene dagligt. Ca. 24 pct. af både drenge og piger i aldersgruppen 16-19 år ryger. En undersøgelse fra 1998 blandt hf- og gymnasieelever viser, at over halvdelen af rygerne forgæves har forsøgt at holde op med at ryge.

Sundhedsstyrelsen har igangsat nye undersøgelser af børns og unges rygevaner med henblik på at evaluere effekten af rygeforbuddet i skoler, ungdomsskoler, fritidsklubber m.v. Resultaterne foreligger i 2003.

Alle undersøgelser viser, at der er en klar sammenhæng mellem de unges rygning og deres kammeraters og venners rygning. Rygning »smitter«, og rygestarten skyldes i høj grad sociale sammenhænge. At begrænse adgangen til cigaretter og andre tobaksvarer kan derfor være med til at begrænse tilgangen af nye rygere.

Rapporten »Unge livsstil og dagligdag 2000 – forbrug af tobak, alkohol og stoffer« indeholder de første resultater fra MULD-undersøgelsen (Monitorering af Unge Livsstil og Dagligdag), som Sundhedsstyrelsen og Kræftens Bekæmpelse gennemfører årligt blandt de 16-20 årige, se www.sst.dk. Rapporten går i dybden med de unges livsstil med hensyn til alkohol, tobak og illegale stoffer og viser blandt andet, at de unges livsstil skal ses i en sammenhæng. Det er langt hen ad vejen de samme unge, der udsætter sig for alle sundhedsrisici samtidig. Blandt de unge dagligrygere er der f.eks. dobbelt så mange, der overskrider Sund-

hedsstyrelsens alkoholgrænser, som blandt dem, der ikke er dagligrygere.

De skadelige virkninger af tobaksrygning på børn og unge

Rygningsens alvorlige sundhedsskadelige virkninger er efterhånden almindeligt kendte: Ca. 13.000 danskere dør årligt af rygerelaterede sygdomme såsom kræft, blodpropper, hjerte-kar-sygdomme og kronisk bronchitis. Ca. 200.000 danskere lider af rygerlunger, som er en stærkt invaliderende sygdom.

Unge tåler rygning dårligere end voksne, og jo yngre man er, når man begynder at ryge, jo større er risikoen for, at man udvikler alvorlige rygerelaterede sygdomme senere i livet.

Undersøgelser har f.eks. vist, at unge pigers brystvæv er særlig modtageligt for kræftfremkaldende stoffer. Teenagepiger, der ryger, har således 70 pct. større risiko for at udvikle brystkræft i 30-40-årsalderen end piger, der ikke ryger.

Unge rygere har ligesom voksne rygere flere sygedage, langsommere sårheling, nedsat kondition og sværere ved at udnytte sund kost.

Endelig viser undersøgelser, at børn bliver meget hurtigere afhængige af nikotin end voksne. Blot nogle få cigaretter om ugen er nok til, at 12-13-årige børn viser tegn på afhængighed. Erfaringer viser samtidig, at det er vanskeligt at afvænne børnene fra at ryge, idet børn typisk ikke kan mønstre samme grad af målrettedhed og viljestyrke som voksne i deres forsøg på at holde op med at ryge.

En effektiv forebyggelse af de alvorlige sygdomme, der rammer mange voksne rygere, som har røget siden deres ungdom, forudsætter således, at der sættes målrettet ind på dels at forhindre tidlig rygestart og dels at hjælpe børn og unge, der ryger, med at holde op.

Social ulighed i rygning

Inden for de sidste år ses der en tendens til, at uligheden i livsstilen er blevet større, end den har været tidligere. Det gælder især for tobaksrygning, som er